Schisma din Ucraina este o altă formă de uniație!

Preafericirea Voastră,

Înaltpreasfinţiile Voastre,

Preasfinţiile Voastre,

Viața bisericească a poporului nostru a fost profund tulburată în ultimii ani de evenimente derulate la nivel panortodox, care au pus în pericol credința și buna viețuire după voia lui Dumnezeu a ortodocșilor din lumea întreagă.

În 2016, s-a desfășurat adunarea din Creta, numit „sinod mare și sfânt”, ale cărui decizii au umplut de îngrijorare pe cei ce știu de două mii de ani că Biserica lui Hristos nu se poate amesteca cu ereziile, pentru a da lumii o pretinsă „împreună mărturisire” și nici nu le poate recunoaște ca „biserici”, în același timp în care mărturisește că ea însăși este una și unica Biserică mântuitoare.

Tulburarea care a urmat acestei adunări neortodoxe din insula Creta a fost amplificată de acțiunile patriarhului ecumenic Bartolomeu, artizanul și conducătorul întâlnirii din Creta, care a decis să se implice în acțiunea de subminare a unei Biserici Ortodoxe Locale, în speță Biserica Ortodoxă Rusă, sprijinind aspirațiile de autocefalie ale unor grupări schismatice ucrainene, susținute intens de factorul politic din acea țară, pentru care independența bisericească este percepută ca o declarație de ieșire din sfera de influență a statului rusesc.

Astfel, interpretând forțat sfintele canoane 9, 17, 28 ale sinodului al IV-lea ecumenic, care permit sinodului din Constantinopol să judece pricini bisericești ale Bisericii din epoca în care au fost emise acele canoane, patriarhul ecumenic și sinodul pe care îl conduce au decis să ofere autocefalie unor grupări schismatice din Ucraina, ignorând faptul că actuala configurație a Bisericilor Ortodoxe locale, alcătuită pe temeiul canoanelor 34 apostolic și al celorlalte canoane care statornicesc principiul autocefaliei și al jurisdicției depline a Bisericii Autocefale pe teritoriul său canonic, nu permite Patriarhiei Ecumenice să intervină în problemele interne ale unei Biserici locale.

În acțiunea sa, Patriarhia Ecumenică s-a prevalat de faptul că a avut jurisdicție în trecut asupra Mitropoliei Kievului, pe care a predat-o Patriarhiei Rusiei în 1686, aceasta din urmă administrând Biserica Ucraineană până în zilele noastre fără întrerupere.

Pretenția Patriarhiei Constantinopolului de autoritate canonică asupra Ucrainei după trei secole este neîntemeiată din mai multe motive. Mai întâi, pentru că nu respectă canonul 17 al sinodului al IV-lea ecumenic, care statornicește că după treizeci de ani de stăpânire necontenită și netulburată a unui teritoriu canonic acela revine celui care îl stăpânește, nemaiputând fi revendicat de către cel care l-a cedat.

În al doilea rând, *continuatoarea de drept a Mitropoliei Kievului din 1686 este actuala Biserică Ortodoxă a Ucrainei a Patriarhiei Rusiei*, iar nu grupările schismatice create după 1990 pe teritoriul acestei țări. Juridic și canonic ar fi fost corect ca Patriarhia Ecumenică să acționeze în sprijinul acestei Biserici, dacă ea ar fi cerut revenirea la Biserica Constantinopolului. Biserica Ortodoxă Ucraineană însă se opune acestei schimbări de jurisdicție și rămâne atașată de actuala sa stare canonică, bucurându-se de o largă autonomie în interiorul Bisericii Ortodoxe Ruse, care îi permite să își facă nestingherită datoria față de poporul său, alcătuit în acel teritoriu atât din cetățeni de origine ucraineană, cât și din ruși.

Prin urmare, *în pretenția sa de a prelua conducerea Bisericii Ortodoxe Ucrainene Patriarhia Ecumenică a întemeiat în teritoriul canonic al Bisericii Ortodoxe Ruse o entitate nouă, care nu are nimic de a face cu entitatea juridică aflată până în secolul al XVII-lea sub ascultarea sa canonică*. Prin această acțiune, Patriarhul Ecumenic și sinodul constantinopolitan au încălcat canoanele 34, 35 apostolic, 2 sin. II ec., 8 sin. III ec., 17 sin. VI ec., 13 Antiohia, 56 Cartagina, care pedepsesc cu caterisirea episcopul ce se implică abuziv în viața altei eparhii.

În acțiunea sa, Patriarhia Ecumenică a folosit intens sprijinul puterii politice de la Kiev, pentru care „Chestiunea Tomosului de Autocefalie depășește cu mult viața bisericească, de vreme ce statul s-a implicat în ea. Este o chestiune ce ține de independența noastră. Este o chestiune de siguranță națională. Este o chestiune de statalitate. Este o chestiune ce ține de geopolitica globală… Autocefalia este parte componentă a strategiei proeuropene și proucrainene, pe care o implementăm constant în ultimii patru ani și, subliniez, o vom implementa și pe mai departe. Este temelia drumului pe care ne vom dezvolta ca Stat al Ucrainei și

națiune ucraineană. Tomosul este de fapt o nouă Declarație de Independență a Ucrainei. Imperiul și-a pierdut ultimele butoane de control în fosta colonie”[1].

> *Ierarhia greacă recunoaște schisma ucraineană ca “Biserică”, ignorând legătura acesteia cu uniații*

Implicarea politicului în problemele bisericești se vede din dezvoltările ulterioare, în care statul a început o persecuție fără precedent în ultimele decenii în lumea ortodoxă împotriva celor ce refuză aderarea la gruparea schismatică nou creată. Acțiunile serviciilor ucrainene de securitate denotă că în Ucraina cei ce se opun noii structuri religioase sunt asociați dușmanilor țării și persecutați ca infractori[2]. În același timp, noua structură răsplătește electoral sprijinul pe care l-a primit din partea statului, existând preoți care afirmă că cine nu votează la alegeri cu președintele care a condus campania de obținere a tomosului autocefaliei „va arde în iad”[3]. Cu toate acestea, *artizanii politici ai acestei construcții schismatice au pierdut de curând puterea în favoarea unui actor de comedie, ale cărui planuri politice s-ar putea să nu coincidă cu ale celor care au creat gruparea schismatică recunoscută oficial de către Fanar.*

Prin acțiunea sa, Patriarhia Ecumenică încalcă și canonul 12 de la sinodul al IV-lea ecumenic, care interzice folosirea puterii politice pentru a rupe o mitropolie în două și a înscăuna doi mitropoliți în același timp. Canonul recomandă ca în astfel de situații mitropolitul ilegitim să rămână cu un titlu onorific, mitropolia inițială să își reia funcțiunea firească, iar episcopul care a îndrăznit să facă acest lucru „să cadă din spița sa”.

Patriarhia Rusă a întrerupt comuniunea cu Patriarhia Constantinopolului din pricina acestei dispute cu privire la Ucraina. Legitimarea canonică a gestului Moscovei a fost dată tot de către sinodul constantinopolitan[4], care a decis recunoașterea hirotonirilor clericilor schismatici ucraineni și intrarea în comuniune euharistică cu aceștia, căzând astfel sub prevederile canoanelor 10, 11 apostolic, 33 Laodiceea, 4 Antiohia, 10 Cartagina, care pedepsesc cu excluderea din Biserică continuarea comuniunii cu cei pe care Biserica i-a caterisit și/sau afurisit.

În sesiunea din 9-11 octombrie 2018, sinodul constantinopolitan a decis, în mod abuziv, „acceptarea și reanalizarea, în acord cu prerogativele canonice ale

Patriarhiei de Constantinopol de a primi astfel de cereri din partea unor ierarhi și clerici din toate Bisericile Autocefale, a cererilor de apel ale lui Filaret Denisenko, Macarie Maletiuc și ale adepților lor, aflați în schismă din alte motive decât cele dogmatice. Astfel, aceștia au fost repuși în mod canonic în rangurile lor ierarhice sau preoțești, iar credincioșii lor au fost readuși în comuniune cu Biserica”[5].

Prin această decizie, sinodul constantinopolitan, care nu are în realitate nicio prerogativă de a analiza decizii definitive și executorii ale sinoadelor locale, deoarece nu are niciun fel de întâietate jurisdicțională asupra vreuneia dintre ele, a recunoscut faptul că Filaret Denisenko și Macarie Maletiuc, împreună cu adepții lor, erau la acel moment „aflați în schismă din alte motive decât cele dogmatice”[6]. Cum actul sinodului constantinopolitan este nul de drept, aceia continuă să fie în schismă, după cum s-au exprimat deja unele Biserici Ortodoxe locale, antrenându-i în aceasta pe toți cei ce intră în comuniune cu ei.

Majoritatea Bisericilor Ortodoxe locale s-au pronunțat împotriva acestei acțiuni a Patriarhiei Ecumenice, pe care au condamnat-o direct sau cel puțin nu au sprijinit-o în vreun fel. Patriarhia Sârbă a fost una dintre cele mai tranșante, afirmând că nu recunoaște legalizarea schismei în Ucraina și consideră că acțiunea Patriarhiei Ecumenice în Ucraina este „nefondată canonic”[7], neconsiderându-o obligatorie pentru Biserica Ortodoxă Sârbă.

Motivul acestei decizii îl constituie, printre altele, faptul că unul dintre ierarhii recunoscuți de către Fanar este caterisit și anatemizat canonic de către Patriarhia Rusă, iar celălalt nu are succesiune apostolică, nefiind hirotonit canonic. Din aceleași rațiuni, Patriarhia Sârbă afirmă că „Biserica Sârbă nu recunoaște că Domnul sau cetățeanul Dumenko (Epifanie) este măcar ierarh, cu atât mai puțin primatul unei Biserici Autocefale”[8], afirmând că „nu se poate cu o semnătură aduce la existență ceea ce este inexistent”, cu referire la lipsa succesiunii apostolice a „ierarhilor” ucraineni care conduc organizația schismatică înființată prin Tomosul de autocefalie al Patriarhiei din Constantinopol.

Patriarhia Sârbă a mers mai departe, interzicând orice fel de comuniune cu noua ierarhie ucraineană și cu cei care intră în comuniune cu aceia[9]. În ceea ce privește comuniunea cu Constantinopolul, aceasta se menține „din iconomie” deocamdată[10].

La rândul său, Patriarhia Antiohiei a cerut ca problema ucraineană să fie

rezolvată de către un sinod panortodox, pentru a se evita încălcări canonice[11]. Propunerea a fost respinsă de către Patriarhia Ecumenică[12].

Biserica Ortodoxă Polonă a afirmată că nu recunoaște schisma ucraineană și nici „biserica" formată ca urmare a acesteia, dar a completat că *este complet de acord cu o Biserică Autocefală Ucraineană, însă realizată prin dobândirea autocefaliei de către Biserica Ortodoxă Ucraineană canonică, iar nu de o grupare schismatică*[13].

Comunicatul Bisericii Ortodoxe Polone recunoaște indirect ca urmașă legală a Mitropoliei medievale a Kievului Biserica Ortodoxă Ucraineană aflată sub jurisdicția Patriarhiei Ruse. Biserica Ortodoxă Polonă a avut ea însăși problema autocefaliei față de Patriarhia Rusă, *dar a reușit să o rezolve pe calea canonică a cererii și primirii autocefaliei în 1948 din partea Bisericii-mamă*, Biserica Ortodoxă Rusă[14], considerând „nevalidă și necanonică" o autocefalie pe care i-o acordase în 1924 Patriarhia Ecumenică.

Patriarhia Română a păstrat o poziție corectă canonic de-a lungul timpului în privința situației din Ucraina, recunoscând faptul că Biserica Ortodoxă a Ucrainei, aparținând Patriarhiei Ruse este cea canonică în acel spațiu, iar cele două grupări schismatice sunt autoproclamate ca Biserici Ortodoxe[15].

De asemenea, Patriarhia Română a cerut, pe 24 mai 2018 și 25 octombrie 2018 Patriarhiei Ruse și Patriarhiei Constantinopolului să rezolve problema ucraineană prin dialog bilateral[16].

În data de 21 februarie 2019 însă Patriarhia a emis un comunicat prin care spune că nu se grăbește să recunoască autocefalia așa-numitei „Biserici Ortodoxe Autocefale Ucrainene", impunând ca o precondiție a luării unei decizii în acest sens acordarea din partea statului ucrainean și a autorităților bisericești din acea țară a unor garanții de respectare a drepturilor cultural-religioase ale comunităților românești din Ucraina și înființarea unui Vicariat Ortodox Românesc în Bucovina de Nord.

Această decizie este îngrijorătoare[17] din mai multe motive. În primul rând, ea ne lasă să înțelegem că Patriarhia Română a lansat un apel la dialog grupării schismatice create în urma Tomosului de autocefalie emis de către Patriarhia

Ecumenică. Este evident că Biserica Ortodoxă Ucraineană a Patriarhiei Ruse nu ar accepta autocefalia grupării schismatice în schimbul Vicariatului românesc, iar Președinția Ucrainei nu ar accepta Vicariatul fără autocefalie. Prin urmare, invitația la dialog a Patriarhiei Române nu poate fi adresată decât organizației schismatice conduse de Epifanie Dumenko, care, deja, a și primit să negocieze cu Bucureștiul condițiile unui Vicariat[18], dar a afirmat deja că refuză ideea rehirotonirii „preoților" și „episcopilor" din gruparea pe care o conduce, așa cum au sfătuit aproape toate Bisericile Ortodoxe locale, inclusiv Biserica Ortodoxă Română.

În al doilea rând, crearea unui Vicariat Ortodox Românesc în Bucovina în aceste condiții nu ar face decât să îi dezbine și mai mult pe ortodocșii români din Ucraina și, ceea ce este mai grav, *să îi plaseze direct sub jurisdicția unei grupări schismatice pe care nu o recunoaște deocamdată aproape nimeni în lumea ortodoxă ca Biserică locală*, deoarece acesta ar fi sub autoritatea canonică a Bisericii locale ucrainene, nu a Patriarhiei Române, așa cum Vicariatul Ucrainean din România este sub autoritatea Patriarhiei Române, nu a Bisericii Ortodoxe Ucrainene.

Schismaticii ucraineni forțează credincioșii de limbă română să li se alăture

Conform informațiilor venite din Ucraina, furnizate de către Episcopia Cernăuți-Bucovina, a Bisericii Ortodoxe Ucrainene canonice, 447 dintre cei 449 de preoți s-au pronunțat deja în favoarea rămânerii în componența Bisericii canonice de sub autoritatea canonică a Moscovei, doar doi aderând la noua organizație bisericească, în condițiile unei persecuții brutale din partea autorității statului îndreptate contra celor ce rămân fideli Bisericii canonice[19].

În aceste condiții, soarta Vicariatului Ortodox Românesc pare a fi pecetluită, dacă de organizarea lui se vor ocupa schismaticii grupării conduse de Epifanie Dumenko, iar Patriarhia Română pare a fi pusă în situația de a negocia acest vicariat cu Biserica Ortodoxă Ucraineană canonică, ceea ce ar implica desigur nerecunoașterea schismei ucrainene și, probabil, opoziția statului ucrainean la crearea acestuia.

Decizia preoților români din Ucraina de a rămâne în componența Bisericii canonice ucrainene a fost influențată probabil de un factor foarte important:

parcursul ecumenist al Patriarhiei Române și acceptarea fără nicio reținere a deciziilor din Creta, în condițiile în care Mitropolitul Ucrainei Onufrie și arhiepiscopul Longhin de la Bănceni sunt recunoscuți de către ecumeniștii ucraineni ca cei mai mari adversari ai ecumenismului din acea țară. Un Vicariat Românesc în Ucraina ar însemna pentru acei preoți și credincioși acceptarea fără rezerve a ecumenismului, cu care aceștia se pare că nu sunt de acord.

Un alt motiv extrem de important de îngrijorare, suficient pentru ca Biserica Ortodoxă Română să refuze recunoașterea tomosului de autocefalie din Ucraina, este relația existentă între gruparea schismatică condusă de Epifanie Dumenko și greco-catolicii ucraineni.

> *Patriarhul eretic Bartolomeu, susținut de papa Francisc, a creat în Ucraina premisele desăvârșirii uniației greco-catolice*

Într-o declarație din ianuarie 2019, întâistătătorul greco-catolicilor ucraineni, „mitropolitul" Sviatoslav Șevciuk, a vorbit despre „necesitatea refacerii celor două ramuri ale Bisericii kievene", cea „ortodoxă" și cea greco-catolică, încercând să legitimeze atât gruparea pe care o conduce, cât și gruparea schismatică nou înființată ca fiind direct descendente din „Biserica kieveană"[20].

În această luare de poziție, liderul greco-catolic a vorbit despre gruparea creată de către Patriarhia Ecumenică ca despre „o nouă structură creată", admițând prin aceasta indirect că nu este urmașa juridico-canonică directă a Mitropoliei Kievului de dinainte de 1686.

Șevciuk a vorbit despre „Biserica Kievului, născută în apele Niprului", care acum este dezbinată și se va reunifica „în întregime în contextul mișcării ecumenice moderne de restaurare a unității Bisericilor lui Hristos, de apropiere dintre Bisericile ortodoxă și catolică".

Într-un interviu oferit cu altă ocazie, Sviatoslav Șevciuk a afirmat că **„există deja o înțelegere între mitropolitul Kievului Epifanie și Biserica greco-catolică ucraineană cu privire la nivelurile lor de cooperare**"[21], incluzând și realizarea comuniunii euharistice între cele două structuri: „**Comuniunea euharistică cu Biserica Ortodoxă Ucraineană este un plan bun pentru greco-catolici**".

Pseudoepiscopul greco-catolic a vorbit despre faptul că Ucraina este un „laborator al ecumenismului”, că „**Nu am constituit două patriarhii, ci am căutat să creăm o Patriarhie Kieveană unită, care să fie recunoscută atât de către Sfântul Scaun din Roma, cât și de către Constantinopol**”.

Declarațiile liderului greco-catolic ne arată că, pe lângă pericolul pe care îl implică crearea unei schisme la nivelul întregii Ortodoxii, care produce atât dezbinare în rândul credincioșilor, dar și o situație canonică inacceptabilă, situația bisericească din Ucraina este de natură a arunca poporul ortodox din acea țară într-o nouă formă de uniație, un „proces pilot” se pare, cu largi ramificații pentru relațiile viitoare dintre Bisericile Ortodoxe locale și Vatican.

> *Apostazia episcopului Sofronie, convingere personală sau „experiment” în „laboratoarele ecumenice”?*

Pentru toate motivele exprimate în aceeastă petiție, în scopul evitării atragerii Bisericii Ortodoxe Române într-o mișcare schismatică de natură a pune în pericol mântuirea credincioșilor ortodocși români și liniștea vieții bisericești din țara noastră, dar și pentru a nu produce o scindare și a nu contribui la preluarea credincioșilor ortodocși de limbă română din Ucraina de către gruparea schismatică nou creată, respectuos Vă solicităm *să nu recunoașteți Tomosul de autocefalie emis de Patriarhia Ecumenică, nici pe vreun episcop sau preot al așa-numitei „Biserici Ortodoxe Autocefale a Ucrainei” și să nu stabiliți nicio legătură de ordin bisericesc cu această organizație religioasă necanonică.*

1 mai 2019

Membrilor Sfântului Sinod al Bisericii Ortodoxe Române

Note:

[1]https://www.president.gov.ua/en/news/zayava-prezidenta-ukrayini-u-zvyazku-iz-rishennyam-sinodu-vs-50346.

[2]https://www.marturisireaortodoxa.ro/critica-adusa-tomosului-de-autocefalie-constituie-acum-o-infractiune-penala-in-ucraina/.

[3]
https://www.marturisireaortodoxa.ro/preot-schismatic-ucrainean-cel-care-va-vota-impotriva-lui-porusenko-va-arde-in-iad/.

[4]
https://www.marturisireaortodoxa.ro/patriarhia-ecumenica-uneste-principalele-grupari-schismatice-din-ucraina-intr-o-biserica-autocefala/.

[5]https://www.marturisireaortodoxa.ro/patriarhia-ecumenica-uneste-principalele-grupari-schismatice-din-ucraina-intr-o-biserica-autocefala/.

[6]
https://www.marturisireaortodoxa.ro/patriarhia-ecumenica-uneste-principalele-grupari-schismatice-din-ucraina-intr-o-biserica-autocefala/.

[7]
https://orthodoxie.com/position-de-leglise-orthodoxe-serbe-sur-la-crise-ecclesiale-en-ukraine-apres-les-dernieres-decisions-du-patriarcat-de-constantinople/.

[8] http://www.patriarchia.ru/en/db/text/5383499.html.

[9] http://www.patriarchia.ru/en/db/text/5383499.html.

[1 0]
https://www.marturisireaortodoxa.ro/biserica-serbiei-mentine-deocamdata-din-iconomie-comuniunea-cu-constantinopolul/.

[1 1]
https://spzh.news/en/news/56403-antiohijskaja-cerkovy-prizvala-sozvaty-mezhpravoslavnyj-sinaksis-po-ukraine.

[1 2]
https://www.marturisireaortodoxa.ro/fanarul-respinge-propunerea-convocarii-unui-sinod-pan-ortodox/.

[13]https://www.activenews.ro/externe-ucraina/Reactii-critice-ferme-ale-Bisericilor-Ortodoxe-Polona-Ucraineana-si-Rusa-fata-de-Patriarhia-Ecumenica-155389.

[14]
http://ziarullumina.ro/istoria-crestinismului-mcxx-biserica-ortodoxa-polona-iii–51321.html.

[15]
https://doxologia.ro/ortodoxia-lume/ierarhi-ortodocsi-despre-schisma-din-ucraina.

[16]
https://basilica.ro/noi-hotarari-ale-sfantului-sinod-al-bisericii-ortodoxe-romane-februarie-2019/.

[17]
https://basilica.ro/noi-hotarari-ale-sfantului-sinod-al-bisericii-ortodoxe-romane-februarie-2019/.

[18]
https://www.marturisireaortodoxa.ro/schismaticii-ucraineni-pregatesc-delegatia-pentru-dialog-cu-bor/.

[19]
https://www.marturisireaortodoxa.ro/447-din-cei-449-de-preoti-din-bucovina-raman-credinciosi-bisericii-ucrainene-canonice/.

[20]
https://www.marturisireaortodoxa.ro/patriarhul-eretic-bartolomeu-sustinut-de-papa-francisc-a-creat-in-ucraina-premisele-desavarsirii-uniatiei-greco-catolice/.

[21]
https://spzh.news/ru/news/59035-glava-ugkc-jevkharisticheskoje-jedinenije-s-pcu–nasha-radostnaja-perspektiva.

https://www.marturisireaortodoxa.ro/wp-content/uploads/2019/10/Semnături-contra-schismei-ucrainene.pdf

Citiți și:

Credincioși bihoreni cer sinodului Mitropoliei Ardealului caterisirea episcopului Sofronie Drincec pentru apostazie